

PROGRAM GELİŞTİRME

Program Geliőtirmenin Temelleri

**BİR PROGRAMDA BULUNMASI
GEREKEN BELLİ BAŞLI
ÖZELLİKLER**

**Milli Eğitimin amaçlarına
uygunluk**

İşlevsellik

Esneklik

**Öğrenciyi bir bütün
olarak geliştirme**

**Uygulayıcılara
yardımcı olma**

PROGRAM GELİŞTİRME SÜRECİNİN İLKELERİ

- **Sistemantik olma:** programın bir ögesinde yapılan değişiklik diğer ögeleri etkiler

- **Bilimsel olma:** kendi içerisinde mantığı olan ve bilimsel çalışmalarla ortaya konmuş adımlarla gerçekleştirilir

- **Koordinasyon gerekliliği:** Farklı grupların koordineli çalışmasını gerektirir

PROGRAM GELİŞTİRME SÜRECİNİN İLKELERİ

- **Dinamiklik:** Değişme ve gelişmelere bağlı olarak süreklilik arz eder.

- **Araştırma gerekliliği:** kişisel istek ve tercihlere göre değil, araştırma ve inceleme sonuçlarına göre geliştirilir.

- **Planlılık:** Yapılacakların işlem sırası ve zamanlamasının çalışılması gerekir.

TARİHSEL GELİŞİM

1918 yılında Bobbit'in yayınladığı "Eğitim programı" adlı eser, PG çalışmalarının tüm aşamalarını ele alan ilk eserdir.

1949'da Tyler'in "EP ve Öğretimin temel İlkeleri" adlı kitap baş yapıttır.

1962'de Taba'nın "PG: Kuram ve Uygulama" adlı eseri önemlidir.

TÜRKİYE'DE PG TARİHİ VE SORUNLARI

- 1924 Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile Eğitim Programlarının anlayışını laiklik, batıya dönüş ve müspet bilimler oluşturmuştur.
- 1950'de müfredat programı yerine "Eğitim Programı" anlayışı gelmiş
- PG çalışmaları il merkezlerinde, mahalli okullar ve il ME Müdürlüklerinin destekleriyle başlamış, sonradan bakanlık merkez örgütünde devam etmiş.

TÜRKİYE'DE PG TARİHİ VE SORUNLARI

1924'de J. Dewey'in raporu doğrultusunda ilköğretim programları geliştirilmesine ağırlık verilmiştir.

1953-54 yıllarında ortaöğretim programlarının geliştirilmesi hız kazanmıştır.

1950'li yıllara kadar Türkiye'de program geliştirme çalışmaları daha çok "dersler ve konular listesi" hazırlamak şeklinde ele alınmış, 1952'de Türkiye'ye gelerek köy okullarında incelemeler yapan K.V. Wofford'un hazırladığı raporla daha sistematik bir yaklaşımla yapılmaya başlanmıştır.

TÜRKİYE'DE PG TARİHİ VE SORUNLARI

- 1953-1954 öğretim yılında Bolu ve İstanbul'daki deneme okullarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Daha sonra 1954-1955 öğretim yılında ortaöğretim düzeyinde İstanbul Atatürk Kız Lisesi Deneme Okulu Program Komisyonu tarafından taslak program hazırlanmış ve uygulanmıştır. Bu çalışmalar ülkemizdeki program geliştirme çalışmalarının öncüsü sayılmaktadır.
- Ancak bu çalışmaların devamlılığı sağlanamamış, deneme çalışmalarından elde edilen sonuçlar sistemin geneline yansıtılamamıştır.

TÜRKİYE'DE PG TARİHİ VE SORUNLARI

1960'lı yıllarla birlikte program geliştirme çalışmalarının yoğunlaştığı görülmektedir. 1962 yılında toplanan Yedinci Millî Eğitim Şûrası sonrasında bir program taslağı hazırlanmış, hazırlanan program taslağı önce 14 ilde, daha sonra genişletilerek bütün illerdeki deneme okullarında uygulanmıştır. Bu çalışmalar illerde kurulan program geliştirme komiteleri tarafından yürütülmüştür.

Talim ve Terbiye Kurulu 1968-1969 öğretim yılında bu programı uygulamaya koymuştur. Bu program uygulamaya konulduktan sonra da izlenmiş, uygulamada meydana gelen aksaklıklar üzerinde gerekli önlemler alınmaya çalışılmıştır. Program geliştirme süreklilik gerektirmesine rağmen, bu çalışmalarda devamlılık sağlanamamıştır.

TÜRKİYE'DE PG TARİHİ VE SORUNLARI

1970'li yıllarda 8 yıllık ilköğretim okulu çalışmaları başlamış ama deneme aşamasında kalmıştır.

1980'li yıllarda, program geliştirme çalışmalarının tekrar ağırlık kazandığı görülmektedir. Program geliştirme de sürekliliğin ve standartlaşmanın sağlanması yönünde bazı çalışmalar yapılmıştır. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından bu amaçla 1982 yılında bir program modeli oluşturmak ve bundan sonra hazırlanacak ve geliştirilecek tüm programların bu modele uygun olarak yapılmasını sağlamak amacıyla, Üniversitelerdeki bilim adamlarıyla işbirliği içerisinde yeni bir program modeli oluşturulmuştur.

Bu model 26.05.1983 gün ve 86 sayılı kurul kararı ile kabul edilmiş ve 2142 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

TÜRKİYE'DE PG TARİHİ VE SORUNLARI

Böylelikle ders programlarının geliştirilmesinde bir standartlaşma yerine çeşitliliğe doğru gidilmiştir.

TÜRKİYE'DE PG TARİHİ VE SORUNLARI

- Millî Eğitim Bakanlığında program geliştirme çalışmaları, 1990 tarihinde başlatılan Dünya Bankası desteğindeki Millî Eğitimi Geliştirme Projesi ile önemli gelişmeler göstermiştir. Bu projenin amaçları arasında programları iyileştirmek ve geliştirmek ile ders kitapları ve öğretim materyallerinin kalitesini yükseltmek ve verimli kullanmak da yer almaktadır.
- Millî Eğitimi Geliştirme Projesinin bu amaçlarına ulaşmak için Müfredat Laboratuvar Okulları geliştirilmiştir. Müfredat Laboratuvar Okulları, öğretim ve öğrenmeyi destekleyen materyaller ile birlikte öğretim programlarının alanda denendiği pilot okullardır. Bu proje ile yedi coğrafî bölgeden 23 ilde, her düzeyde (İlkokul, İlköğretim Okulu, Ortaokul, Lise, Anadolu Lisesi ve Anadolu Öğretmen Lisesi) toplam 208 okul seçilmiştir (MEB, 1998, s.2-3; 8-9).

TÜRKİYE'DE PG TARİHİ VE SORUNLARI

Ülkemizde programların merkezden geliştirilmesi programların bölge, okul ve öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve taleplerinin karşılanmamasına yol açabilmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı son yıllarda sorun üzerinde durmaya başlamış, dünyadaki merkeziyetçi sisteme sahip diğer ülkelerdeki gibi yerel birimlere bazı yetkilerin devredilmesinin gerekliliğini kabul ederek, 1995 yılında Millî Eğitim Müdürlüklerine program geliştirme çalışmalarını yürütebilmeleri için yetki vermiştir.

TÜRKİYE'DE PG TARİHİ VE SORUNLARI

- Son on yıl içerisinde Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde yürütülen program geliştirme çalışmalarında önemli gelişmeler kaydedilmiş, belirli bir standartlaşmaya doğru gidilmiş ise de, bu konuda yapılan bir çalışma, aşağıda belirtilen sorunların yaşandığını göstermektedir.

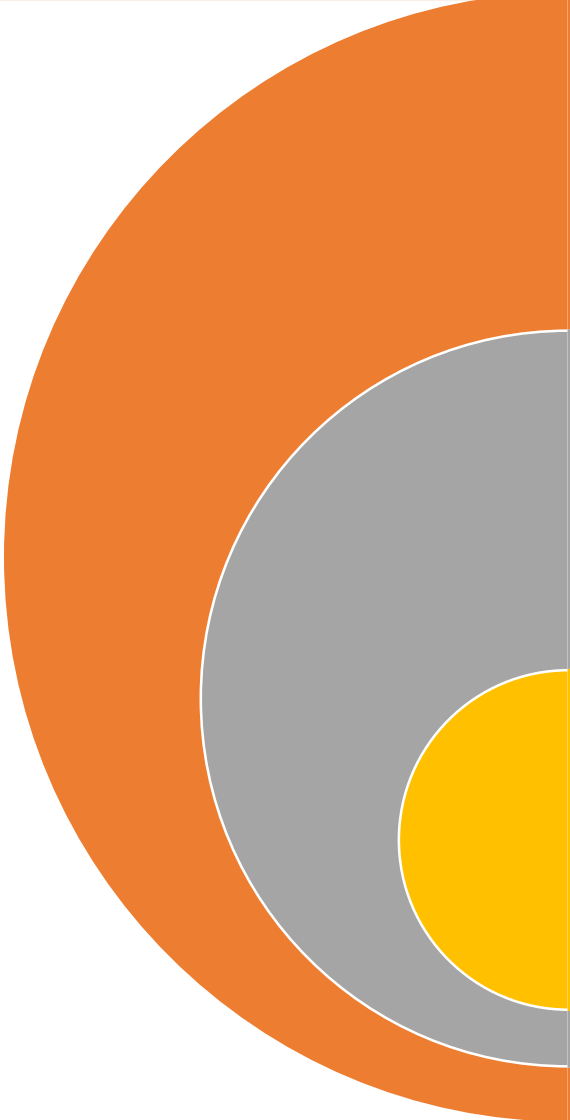
- Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde program geliştirme çalışmalarını yürüten birimlerin faaliyetleri arasında bir bütünlük bulunmamakta, her birim program geliştirme çalışmalarını farklı biçimlerde yürütmektedir. Birimler arasında yeterli düzeyde bir iletişim de bulunmamaktadır.

- Program geliştirme için ihtiyaç tespiti araştırmaları ile komisyonlarca geliştirilen programların ön uygulama ve değerlendirme çalışmaları yeterince yapılmamaktadır.

TÜRKİYE'DE PG TARİHİ VE SORUNLARI

- Program geliştirme komisyonları, her üyenin görev ve sorumlulukları belirlenmeden, çalışmalarını plânsız bir şekilde yürütmektedir. Komisyonda her üyenin görüşlerine değer verildiği demokratik bir çalışma ortamı da bulunmamaktadır.
- Geliştirilen programların Talim ve Terbiye Kurulu'nda onaylanması sürecinde sorunlar yaşanmaktadır.
- Geliştirilen programların amaç, kapsam ve öğrenme-öğretme etkinlikleri boyutlarına ait nitelikler genelde yerine getirilmekte, değerlendirme boyutuna ait nitelikler ise tam olarak yerine getirilememektedir.

PROGRAM TASARIMININ TEMELLERİ

Sosyal temel: Bir program toplumdaki ve toplumun yapısından uzak kalmaz. Toplumun ihtiyaçları programları etkiler. Önemli problemler, büyük çatışmalar, değişme yönelimleri (köyden kente göç gibi), iş imkanları... program geliştirmede temel alınmalıdır.

Psikolojik temel: Programın tüm aşamalarında yararlanır. Eğitim psikolojisi; bireyin daha iyi tanınmasını ve eğitim etkinliklerine yön verilmesini sağlar. “Nasıl” ve “ne zaman” sorularını yanıtlar.

Felsefi temel: Programlarda neye önem vereceğiz? sorusuna cevap arar. Amaçların tespitinde, amaçların önem ve öncelik sırasının belirlenmesinde, programın iç ve dış tutarlılığını belirlemede, toplumdaki ve konu alanından ne alacağımızı belirlemede felsefeden yararlanırız.

PROGRAM TASARIMININ TEMELLERİ

Konu alanı temeli: Programlarda konular vardır ve eğitim etkinlikleri için önemlidir. Programlar öğrenciye belli davranışları vereceği umulan, o alanla ilgili temel kuramları, ana fikirleri, değişmeye uzun zaman dayanabilmiş konuları içine almalıdır. Ancak programlar konular yığını haline getirilmemelidir.

Ekonomik temel: (1) Programlar mali imkanlarla sınırlıdır. (2) eğitim ekonomik kalkınma ve gelişmeye yardımcı olmalıdır.

Bireysel temel: Programlar bireylerin akademik, kişisel ve mesleki ihtiyaçlarını dikkate almalıdır.